

דף תרגול: עיתון ספרותי לדוגמה - כנפיים (בדידות ושייכות)

מהדורה למורה **רגיל**

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את מבנה העיתון הספרותי השיתופי על פי הדוגמה
- לזהות כיצד שירי ביאליק, רחל וטשרניחובסקי עוסקים בבדידות ובשייכות
- לתרגל מושגי יסוד בניתוח שירה: סמל, מוטיב, ניגוד, דימוי, שאלה רטורית

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – הבנה בסיסית

1. ב – חיים נחמן ביאליק
2. ג – רחל
3. ג – טשרניחובסקי
4. ג – ריאיון עם דמות
5. ג – גם מחסה וגם שבר

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. נכון – הכתבה מציינת שזו פנייה ישירה ובקשה
2. נכון – כך נכתב בכתבה המרכזית ובטור הדעה
3. לא נכון – הכיתוב אומר שרוב השירים נמצאים דווקא באמצע
4. נכון – זו הטענה המרכזית של הטור
5. לא נכון – הוא ממשיך לחפש כי בלי החיפוש לא יהיה לו לאן להשתייך

חלק ג' – השלמת מילה חסרה

1. שכינה
2. נמלה
3. מולדתו
4. כנפיים
5. שייכות

חלק ד' – התאמת מושג לדוגמה

- 1 – ב (הכנף השבורה בשיר לבדי)
- 2 – ד (צר עולמי כעולם נמלה)
- 3 – ה (השאלות החוזרות בשיר זמר נוגה)
- 4 – ג (הכנף החוזרת בשני שירי ביאליק)
- 5 – א (מי שנשאר לבד הוא גם מי שנשאר שייך)

חלק ה' – שאלות קצרות

1. היא גם מחסה לדובר וגם עדות לשבר - שני דברים הפוכים יחד
2. אצל ביאליק השייכות כרוכה בכאב ובמחסה שבור, אצל רחל היא נבנית מתוך צמצום וכנות

חלק ו' – כתיבה ודעה

1. תשובה אישית מנומקת, המתייחסת לדימוי הנמלה ולרעיון הצמצום מתוך כנות
2. שאלות ותשובה המתאימות לנושא הגעגוע והשאלות הרטוריות כלפי אהוב רחוק

כרטיס יציאה – מה לחפש

- תלמיד.ה מזהה שסמל הוא ייצוג רעיון, ומדגים עם הכנף השבורה
- תלמיד.ה מצטט או מתאר נכון דימוי כמו הנמלה
- תלמיד.ה מבין שבדידות ושייכות קשורות זו בזו - מי שמדבר לבד מדבר גם אל מישהו

טיפים להפעלה:

- אפשר לקרוא קטעים נבחרים מהכתבות בקול רם לפני התרגול כדי לרענן את הזיכרון
- מומלץ להדגיש שהתלמידים לא מצטטים יותר משמונה מילים ברצף מהשירים המקוריים
- בחלק הפתוח כדאי לאפשר שיתוף בזוגות לפני כתיבה אישית

דף תרגול: עיתון ספרותי לדוגמה - כנפיים (בדידות ושייכות)

דף התלמיד/ה **רגיל**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

קראתם גיליון לדוגמה של עיתון ספרותי בשם כנפיים, שעוסק בשירי בדידות ושייכות של ביאליק, רחל וטשרניחובסקי. בדף זה נתרגל את התוכן שלו - לא להעתיק, אלא להבין איך בנויות הכתבות ומה הן אומרות על השירים.

1 חלק א' – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מי כתב את השיר 'לבדי'?

א) רחל ב) חיים נחמן ביאליק ג) שאול טשרניחובסקי ד) יונתן ש.

2. הדימוי 'צר עולמי כעולם נמלה' מופיע בשיר של:

א) ביאליק ב) טשרניחובסקי ג) רחל ד) ליה מ.

3. מי קבע ש'האדם אינו אלא תבנית נוף מולדתו'?

א) רחל ב) ביאליק ג) טשרניחובסקי ד) תמר א.

4. באיזו כתבה מופיע ריאיון מדומיין עם הדובר של השיר 'לבדי'?

א) טור דעה ב) תחקיר ג) ריאיון עם דמות ד) יומן מסע

5. לפי הכתבה המרכזית, מה מסמלת הכנף השבורה בשיר 'לבדי'?

א) רק הגנה ב) רק שבר ג) גם מחסה וגם שבר ד) כלום, היא סתם פרט בשיר

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בשיר 'הכניסיני תחת כנפך' הדובר פונה ישירות אל הנמענת ומבקש ממנה מחסה	☐	☐
2	ב'זמר נוגה' רחל פונה אל אהוב רחוק באמצעות שאלות רטוריות	☐	☐
3	לפי האינפוגרפיקה 'מפת הכנפיים', רוב השירים נמצאים בקצה 'לבד לגמרי'	☐	☐
4	בטור הדעה טוענת ליה שהדימוי של הנמלה מבטא כנות ולא רק קטנות	☐	☐
5	ביומן המסע, הדובר מפסיק לחפש את הארץ כי הוא כבר מצא אותה	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת מילה חסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. ב'לבדי', הדובר נשאר תחת כנפה השבורה של ה_____

2. רחל כותבת: 'צר עולמי כעולם ה_____ '

3. לפי טשרניחובסקי, האדם אינו אלא תבנית נוף _____

4. שם העיתון הספרותי לדוגמה הוא _____

5. נושא הגיליון של העיתון הוא בדידות ו_____

4 חלק ד' – התאמת מושג לדוגמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. סמל	___	**א.** מי שנשאר לבד הוא גם מי שנשאר שייך
2. דימוי	___	**ב.** הכנף השבורה בשיר לבדי
3. שאלה רטורית	___	**ג.** הכנף החוזרת בשני שירי ביאליק
4. מוטיב	___	**ד.** צר עולמי כעולם נמלה
5. ניגוד	___	**ה.** השאלות החוזרות בשיר זמר נוגה

5 חלק ה' – שאלות קצרות

ענו בקצרה.

1. הסבירו במשפט או שניים מדוע הכנף השבורה נחשבת לסמל כפול בשיר 'לבדי'

2. מהו ההבדל בין הדרך שבה ביאליק מתאר שייכות לבין הדרך שרחל מתארת אותה, לפי הכתבה?

6 חלק ו' – כתיבה ודעה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו פסקה קצרה: האם אתם מסכימים עם ליה שדימוי הנמלה מבטא כנות ולא קטנות? נמקו את דעתכם

2. דמיינו ריאיון קצר עם הדוברת של השיר 'זמר נוגה'. כתבו שתי שאלות ותשובה אחת מפי הדוברת

כרטיס יציאה

מהו סמל, ואיך הוא בא לידי ביטוי בשיר 'לבדי'?

תנו דוגמה אחת לדימוי מתוך השירים שקראנו

מה המסקנה המשותפת של שלושת המשוררים, לפי סיום הכתבה המרכזית?

איך הרגשתי בשיעור? 😀 🙂 😐 ☹️